

Viešosios infrastruktūros projektų finansavimas

Šiaurės Investicijų Bankas (NIB)

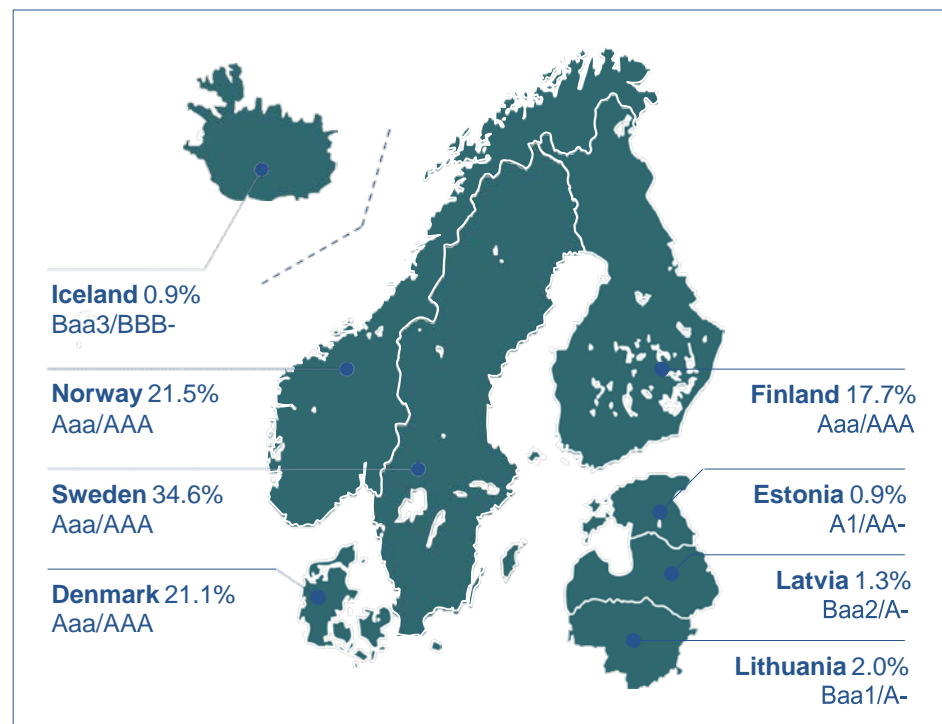
Creating a prosperous
and sustainable
Nordic-Baltic region

Šiaurės Europos Tarptautinė Finansinė Institucija

- ▲ Akcininkai – Šiaurės ir Baltijos šalys
- ▲ Veiklą pradėjo 1976 m.
- ▲ Teikia paskolas šalyse narėse ir taip pat augančių šalių rinkose
- ▲ Lėšas paskoloms skolinasi tarptautinėse kapitalo rinkose
- ▲ AAA/Aaa kredito reitingas
- ▲ Centrinė būstinė Helsinkyje

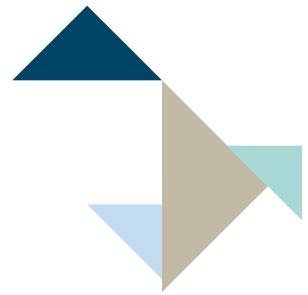

Misija

- ▶ NIB skatina šalių narių tvarų augimą suteikiant ilgalaikes paskolas investiciniams projektams:
 - stiprinantiems konkurencingumą
 - tausojantiems aplinką

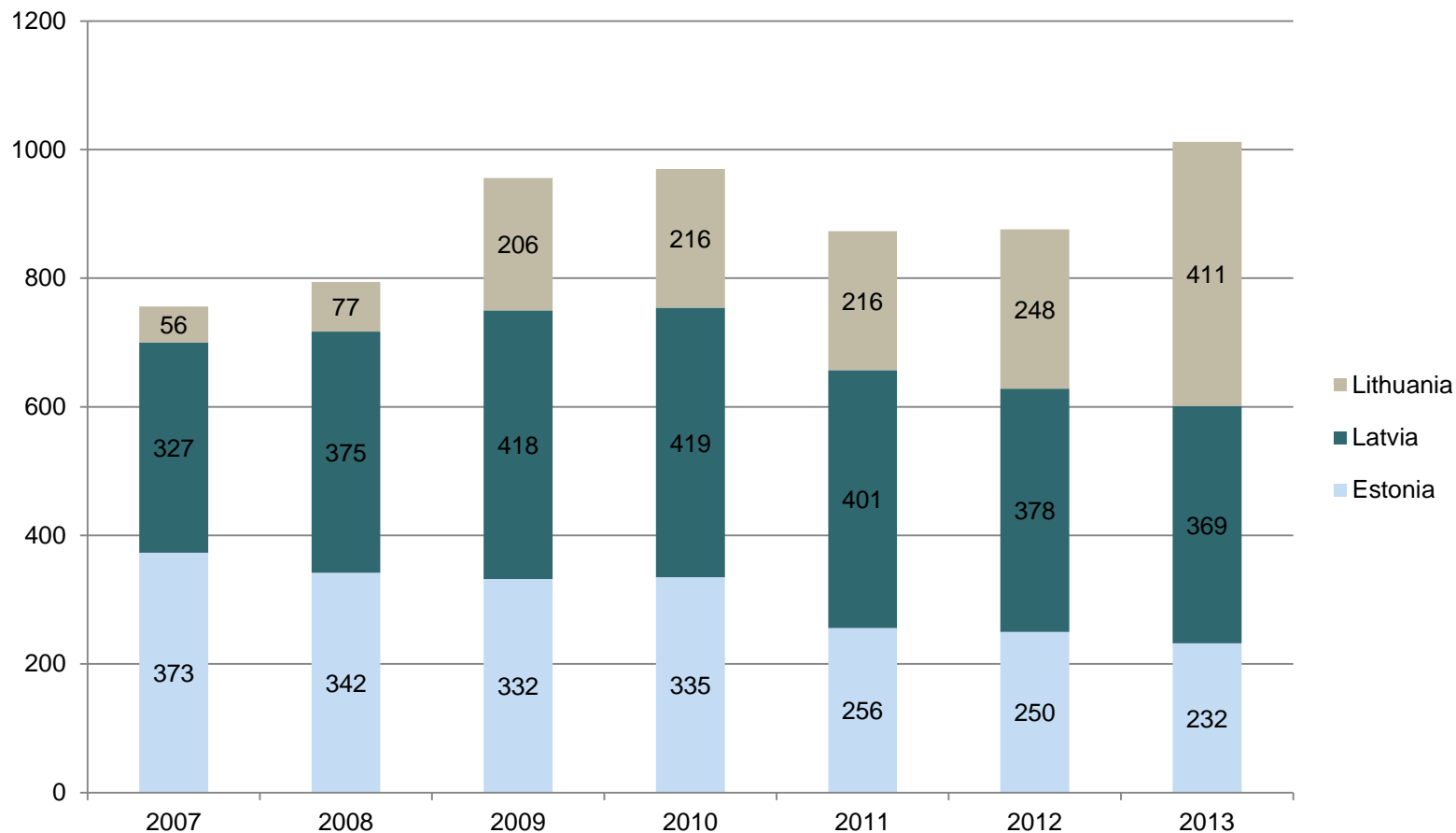
Ilgalaikis finansavimas

- ▶ Valstybės (arba su valstybės garantija), 15–30 metų
- ▶ Savivaldybės, 10–20 metų
- ▶ PPP finansavimas, 10–30 metų
- ▶ Finansavimas per kredito institucijas, 5–12 metų
- ▶ Privačios įmonės, 5–20 metų

Paskolų sąlygos

- ▶ Įvairios valiutos
- ▶ Trukmė: 5–25 metai
- ▶ Finansuojama ne daugiau 50 % projekto vertės
- ▶ Gražinimo atidėjimo laikotarpis iki 5 metų

Finansavimas Baltijos šalyse

Paskolų likutis (išduotos paskolos + sutartos, tačiau dar neišduotos paskolos), EUR million

Infrastruktūros projektų finansavimas Lietuvoje

- ▶ Lietuvos respublika 100 mln. EUR viešojo sektoriaus energijos efektyvumo projektams (ligoninės, mokymo įstaigos, teismai)
- ▶ Lietuvos geležinkeliai 216 mln. EUR geležinkelių infrastruktūros modernizacijai
- ▶ Klaipėdos jūrų uostas 57 mln. EUR uosto infrastruktūros vystymui
- ▶ LESTO 15 mln. EUR elektros paskirstymo tinklo atnaujinimui
- ▶ Litgrid 72 mln. EUR LitPolLink ir elektros perdavimo tinklo atnaujinimui
- ▶ Vilniaus miestas 75 mln. EUR kelių statybai ir rekonstrukcijai, mokymo įstaigų renovacijai, transporto priemonių atnaujinimui
- ▶ Vilniaus vandenys 10 mln. EUR dumblo valymo įrenginiams

PPP projektų finansavimas

NIB privalumai PPP projektų finansavime

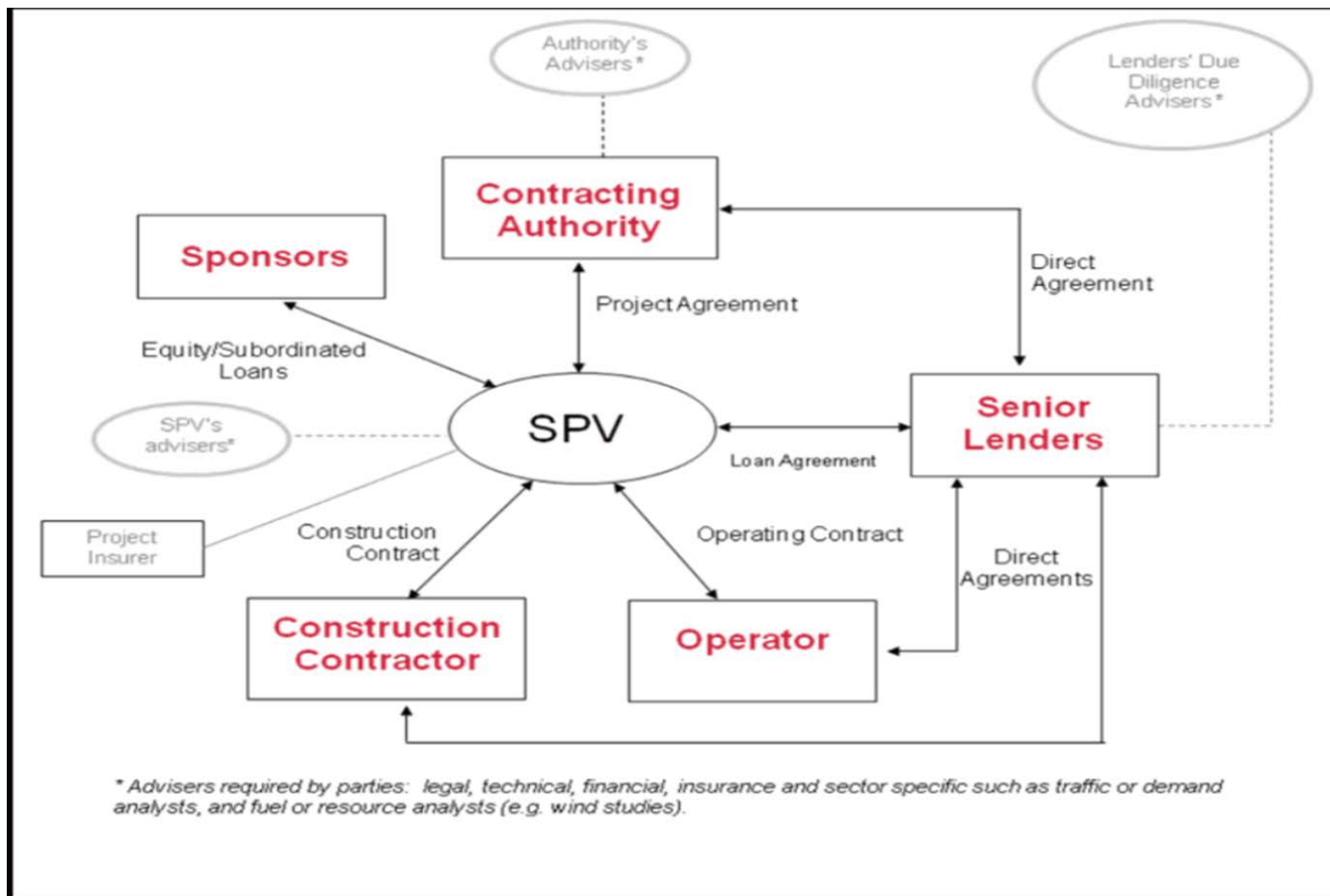
- ▶ Šiaurės šalių rinkos lyderis
- ▶ Sandorių struktūrizavimo ir vykdymo patirtis
- ▶ Galimybė suteikti paskolas ilgais terminais
 - PPP sutarties trukmė minus 2-3 metai, iki 25-30 metų terminas
- ▶ Galimybė įvertinti ir įkainoti PPP projektų riziką
 - Palūkanų norma: fiksuota arba kintama konkurencingomis rinkos sąlygomis
- ▶ Suteikiamos paskolos dydis EUR 10-100 mln.
 - tačiau ne daugiau kaip 50% viso projekto kaštų
- ▶ Neteikiame išskirtinių pasiūlymų tik vienai konkurso dalyvių grupei

Patarimai Viešajam subjektui, įgyvendinančiam PPP projektą

- ▶ Neišradinėti naujo dviračio. PPP sutartis pagal geriausią tarptautinę patirtį
- ▶ Naudoti tik aukščiausios klasės konsultantus su tarptautine PPP patirtimi
- ▶ Tinkamas projekto dydis
 - Minimalus projekto dydis (investicijų kaštai) turėtų būti EUR 100 mln.
- ▶ Realistiniai lūkesčiai dėl laiko terminų
 - realistiškai įvertinti reikalingą laiką PPP sutarčiai sudaryti po konkurso laimėtojo paskelbimo
- ▶ Kaina neturi būti vienintelis kriterijus paskelbiant laimėtoją
 - Naudoti taip pat kokybinius kriterijus
- ▶ Projekto dokumentacija išversta į anglų kalbą
- ▶ Nereikalauti įpareigojančio finansinio pasiūlymo iš bankų prieš paskelbiant laimėtoją (ypatingai NIB ir kitų tarptautinių FI atžvilgiu).

Tipinē PPP projekto struktūra

Rizikos paskirstymas PPP projekte

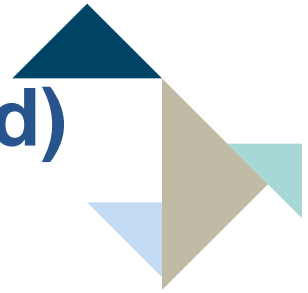
- ▶ **Pagrindinė taisyklė: rizika turi būti priskiriama tai šaliai, kuri geriausiai gali ją suvaldyti.**
 - Pačioje SPV neturi likti jokių rizikų, arba jos turi būti minimalios/ minimizuotos
- ▶ **Projektavimo ir Statybų rizika turi būti perkeliama statybos rangovui**
 - Fiksuotos kainos, fiksuoto laiko statybos (EPC) kontraktas
 - Visi įsipareigojimai iš PPP sutarties turi būti perkeliama į rangos sutartį "Back-to-back" principu
 - Patikimos, tinkamo dydžio, turinčios patirtį statybų bendrovės
 - Papildomos bankų garantijos veiklos rizikai minimizuoti
 - Konsultantų atlikta techninė analizė
- ▶ **Veiklos ir priežiūros rizika turi būti perkeliama priežiūros kompanijai**
 - Fiksuotos kainos (indeksuojama pagal infliaciją) priežiūros (O&M) kontraktas dažniausiai sudaromas visam PPP sutarties terminui
 - Visi įsipareigojimai iš PPP sutarties turi būti perkeliama į O&M sutartį "Back-to-back" principu
 - Patikimos, tinkamo dydžio, turinčios patirtį priežiūros kompanijos
 - Konsultantų atlikta techninė analizė

Rizikos paskirstymas PPP projekte

- ▶ **Reinvesticijų ("Lifecycle cost") rizika perkeliama priežiūros kompanijai bei minimizuojama sudarant privalomuosius rezervus**
 - Privalomieji rezervai (MRA) paprastai sudaromi 3-4 metams žiūrint į priekį (100%, 66%, 33% arba 100%, 75%, 50%, 25% principu)
 - Konsultantų atlikta techninė analizė įvertinti, ar reinvesticijoms numatyta pakankama lėšų suma ir ar privalomieji rezervai yra adekvataus dydžio
- ▶ **Palūkanų normos rizika**
 - Iki kontrakto sudarymo perkeliama viešajam subjektui
 - Sutarčių pasirašymo metu, rizika apdraudžiama apsikeitimo sandoriais (SWAP)/ arba suteikiant paskolas fiksuotomis palūkanomis
- ▶ **Infliacijos rizika**
 - Statybų metu perkeliama statybos rangovui
 - Priežiūros metu riziką prisiima priežiūros kompanija, tačiau PPP sutartyje mokėjimų mechanizme turi būti numatyta adekvati indeksacija infliacijai

Tipinio PPP projekto (availability based) finansavimo pavyzdys

- ▶ Akcininkų lėšų dalis: 10-15%, bankų paskolos: 90-85%
- ▶ Akcininkų lėšos įnešamos prieš paskolų išmokėjimą arba pro-rata principu (tačiau šiuo atveju reikalingos papildomos garantijos, užtikrinimo priemonės).
- ▶ Pagrindinio scenarijaus finansinių prognozių rodikliai:
 - min. DSCR > 1.20-1.25
 - min. LLCR > 1.25-1.30
- ▶ Paskolų trukmė: PPP sutarties trukmė minus 2-3 metai, tačiau neilgiau kaip 25-30 metai
- ▶ Privalomieji rezervai:
 - Paskolų aptarnavimo (DSRA) – 6 mėnesių
 - Reinvesticijų (MRA) – 3-4 metams
- ▶ Garantijos ir saugumo užtikrinimo priemonės:
 - Projekto įmonės (SPV) akcijų įkeitimas
 - Banko sąskaitų įkeitimas
 - Teisių į projekto sutartis bei pagal jas gaunamas lėšas, draudimo išmokas įkeitimas
 - Tiesioginiai susitarimai ir teisė pakeisti įsipareigojimų nevykdančią sutarties šalį

PPP projektai, kuriuos finansavo NIB

- ▶ Arlanda express PPP projektas, 1994 m., Švedija
- ▶ Naujosios Karolinska Solna ligoninės PPP projektas, 2010 m., Švedija
- ▶ E75 Järvenpää-Lahti kelio PPP projektas, 1997 m., Suomija
- ▶ E18 Lohja-Muurla kelio PPP projektas, 2005 m., Suomija
- ▶ E18 Koskenkylä-Kotka kelio PPP projektas, 2011 m., Suomija
- ▶ E39 Klett-Bårdshaug kelio PPP projektas, 2003 m., Norvegija
- ▶ E39 Lyngdal-Flekkefjord kelio PPP projektas, 2004 m., Norvegija
- ▶ E18 Grimstad-Kristianstad kelio PPP projektas, 2006 m., Norvegija
- ▶ A1 Gdansk-Torun kelio PPP projektas I etapas, 2005 m., Lenkija
- ▶ A1 Gdansk-Torun kelio PPP projektas II etapas, 2008 m., Lenkija
- ▶ Sankt Peterburgo nuotekų valymo (LCC Nordvod) PPP projektas, 2002 m., Rusija
- ▶ Pulkovo oro uosto Sankt Peterburge PPP projektas, 2011 m., Rusija

E39 Klett-Bårdshaug kelio PPP projekto finansavimas

- Projekto investicijų kaštai: EUR 188 mln.
- NIB paskolos suma: EUR 38 mln.
- Paskolos trukmė: 26 metai
- 22 km kelio ruožas, kurio beveik pusę sudaro tuneliai buvo užbaigtas statyti per 26 mėnesius.
- Norvegijos pirmasis kelių PPP projektas.
- Projekto investuotojai/ akcininkai: Skanska ID AB (50%), John Laing Infrastructure Ltd (50%). Šiuo metu akcijos perleistas pensijų fondams.
- Mokėjimai paremti prieinamumo (availability) principu

Karolinska ligoninės PPP projekto finansavimas

- Projekto investicijų kaštai: EUR 2.1 mlrd.
- NIB paskolos suma: EUR 160 mln.
- Paskolos trukmė: 28.5 metai
- Viena iš didžiausių PPP ligoninių pasaulyje. Dydis apie 320,000m².
- Projekto investuotojai/ akcininkai: Skanska ID AB (50%), Innisfree (50%).
- 30 metų PPP sutarties laikotarpis, įskaitant 7.5 m. statybų laikotarpį.
- Mokėjimai paremti prieinamumo (availability) principu

Pulkovo oro uosto PPP projekto finansavimas

- Projekto investicijų kaštai: EUR 1.2 mlrd.
- NIB paskolos suma: EUR 50 mln.
- Paskolos trukmė: 15 metų
- Iš viso bankų paskolos: apie EUR 700 mln.
- 30 metų PPP sutartis Pulkovo oro uosto rekonstrukcijai ir plėtrai, kad oro uostas atitiktų IATA C lygį ir galėtų aptarnauti 14 mln. keleivių per metus.
- Projekto investuotojai/ akcininkai: VTB Capital, Fraport, Copelouzos grupė.
- Pilna rinkos rizika: priklausomybė nuo keleivių srauto.

Ačiū už dėmesį

Nordic Investment Bank

Vilius Girkontas, Senior manager

Infrastructure & Telecom, Lending department

Fabianinkatu 34, Helsinki

Phone: +358 10 618 0240

vilius.girkontas@nib.int